

חוב ברנך הכתוב טאוב
טארנא/טארנא-נתניה

108 - 177

10/3/18

(ו. ב) נפש כי תתטא בשוגגה מכל מצות חטאי אשר לא תעשינה. וקשה הלא לא עבר כי אם על חטא אחד והכתוב קראו מכל מצות השם, ועיין דרש חז"ל, ואפשר דבא לרמוז ד"נפש" דהוא שם כינוי להמרומם שבאנשים במדותיו ובמעלותיו ואפילו זכה להיות כהן המשיח, הנכנס בקדש הקדשים, המתפלל ומכפר בעד כלל ישראל ואירע לו דבהעלם דבר ושגגה מעשה עשה עבירה שזוונה כרח ניכר דבתוך תוכו ומהותו עדיין חסר מכל מצות הו", דדבר שהיה בכלל יוצא ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא על הכלל כלו יצא, ומסמן דברגע שהסיה דעתו עלול הוא לעבור חר"ש על עבירה חמורה כוו דחוכו ומהותו העצמיים ואישיותו הפנימית לא נעשו תורניים.

ואפשר דעוד בא לרמוז דבאדם גדול אפילו עבירה שעבר בשוגג פעמים נחשבת לחעברת כל המצות משום דע"י זה אפשר שיבא ליד חלול השם דיאמרו האנשים אם אדם גדול כזה עשה חטא כזה, א"כ עאכו"כ דהם מותרים לעבור ולעשות ככל אות נפשם. ולפי"ז יש להעמיס הכתוב השני אם הכהן המשיח יחטא לאשמח העם כלומר דציקר חטאו אינו העבירה שעבר רק לאשמח העם מה שיאשימו העם שעבר ויתחלל שם שמים תו"ח. ולפיכך צריך הוא להראות כלפי העם את תשובתו עבור חטאו וצוהו הכתוב ולקח תוא בעצמו פר תמים ויביאו אף פתח אהל מועד וחזו מדמו ד' פעמים לפני השם לרמוז דחטאו היתה כלפי השם שחילל שמו ויקטיר האימורים על המזבח ושאר הפר ישרוף מחוץ למחנה, ואין כפרתו כשאר חטאות דגם אכילת הכתנים מכפרת.

ואפשר לומר עפ"י החינוך דציקר הקרבנות הוא להראות את האדם דמה שנעשה לבהמה דארי היה לעשותו, וכמו שהבהמה נשחטת ונקרבת כך היא ראויה לכך להיות נכרת מהעולם בשביל החטא. וישגם ב' מיני מיתה. א' שנשאר להעולם מזכרת מנפסת דהיינו שע"י מעשיו נהנה העולם וחוכים אותן לטובה, ויש מי שמת ולא נשאר ממנו כלום. בכל החטאות, נרמז כי כמו שהבהמה כלה כך היה ראוי להיות נאכזר רק באופן שיש תועלת ממנו שבחמה כלה ע"י אכילת הכתנים וגם זה חלק מהכפרה, דעשה עכ"פ בחייו מעשים טובים ומצות שזוונה מהם העולם, אבל אם עשה עבירה שיש בה שמץ חילול השם או כפרתו רק כלה ואבדן מן העולם, ומעשיו הטובים לא יועילו לו כלום ואודבה הם גורמים להגריל חילול השם ולא להמציטו, ואין ראוי להזכירו בתוך מחנה ישראל רק מחוץ למחנה ודין היא להחרימו מכלל מחנה ישראל.

ענין (3) טארנא-נתניה

2

ענין הטיבול הראשון, וזנה אכילת ירקות היא חפיד עם אכילת הפת, וכענין על מצות זמורים יאכלוהו, ואפי' שאר ירקות נאכלים עם הפת או סמוך לו לזנות את האצטומבא או כמיש הרמבים פ"ד מהלי דעות ה"ז לאכול הדברים הקלים תחלה ואח"כ הכבדים, אבל להפסיק הרבה בין הירקות לאכילה זהו שינוי, כי מורם גידוי תאום האכילה בעוד שאינגו אוכל עדיין, והוא רמו על סדר הגאולה שתחלה נגלה אליהם משה וחזר ונכסה מהם ששה חודשים עד שחזר ונגלה אליהם ונאלם, והטעם שפי' באופן זה שתחילה בשחיז ישראל במצב שאל מאד אי"א שהיתה השוקתם להקדושה גדולה מאד בדבגי. שהרי היו כמעט נואשים ואינם מהרהרים בה כלל, אך הגילוי אליהם בראשונה ושוב נכסה מהם גרם לתם להרהר בהגאולה ולהשתוקק אלי' ביותר כטבע האדם המבקש דבר ומהרהר בו וכשמנצית אותו ממנו תגדל אליו התשוקה וכמו שרמזו י"ל טרגליהא וכי' כי גורם עוד גידוי התשוקה וזה הי' מתבקש, והוא מי' קול דודי דומק פתחי לי מכלל שהיו תרעין דליבא סתימן, ומסדר זהו הי' לפתח שבגלותו זו אנו בכוחי שינה שאין אנו מרגישין כמיש בשוה ה' את שיבת ציון היינו כחלמים, וגם זו לשוה, דאלי"כ לא הי' אפשר לסבול, הי' כמיש לבי גמס בהוך מעי' וכל מה שאנו משתוקקין להגאולה אינו מעשיר מן המעשר בדבגי למהוי' ע"כ והוי' בסדר זנה להגריל החשוקת:

(א.א.) ויקרא אל משה וגר' ובמדורש (ויק"ד א,ו) רבי תנחומא פתח (משלי כ,טו) "יש זהב ודב פנינים וכלי יקר שפתי דעת", בנהג שבעולם אדם יש לו זהב וכסף אבנים טובות ומרגליות וכל כלי חמדה שבעולם וטובה, ודעת אין בו מה קנייה יש לו וכי, "יש זהב" הכל הביאו נדבתן למשכן זהב וכי' "ורב פנינים" זו נדבתן של נשיאים וכי', "וכלי יקר שפתי דעת" לפי שהיתה נפשו של משה עגומה עליו ואמר הכל הביאו נדבתן למשכן ואני לא הבאתי, אי"ל הקב"ה חייך שדיבורך חביב עלי יותר מן הכל, שמכולן לא קרא הדיבור אלא למשה, "ויקרא אל משה". להבין למה באמת לא הביא משה את נדבתו למשכן, הרי כל אחד מישראל הביא דבר ואין זה שנמנע משה מלנדב גם כן, וי"ל בכוונת הפסוק (תרומה כה,ב) "דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה" שהצווי למשה רבינו היה שהוא ידבר והם יביאו, ולא ניתן רשות להביא נדבה לבני המשכן רק על פי הצווי של משה, ומשה לא נכלל בתוך "ויקחו לי תרומה" לפי שדיבורו חביב יותר בעיני הקב"ה.

R. Taub

(4) 21/11 (פירוש חזקוני)

החג נקרא "חג המצות". צריך מאוד להשתדל להבין את הקשר. למה יציאת מצרים מחייבת אכילת מצות. מה עניינה של המצה שכזה היא מצטרפת ליציאת מצרים.
 החג נקרא "חג המצות", ונקרא "זמן חירותנו". מה לחירותנו? ול"מצות". הזמן הוא "זמן חירותנו", והחג הוא "חג המצות".

כאן יש נקודת עומק שבסופו של דבר הדברים מתבארים להדיא מדברי הרמב"ן.
 מערבבים קמח ומים, עושים עיסה ולשים אותה. הקמח והמים הטעם שלהם הוא טעם מצה.

החמץ לא מגיע מהקמח ומהמים עצמם, אלא מהשהות. אנו מצרפים לקמח ולמים את עלין השהות. אנו מצרפים לזה את המימד של הזמן. השהות יוצרת את הטעם הנוסף הזה. זה לא טעם שנובע מתוך הדברים בעצמם, אלא זהו טעם שחל פה מדובר שהוא לא מכח הדברים בעצמם.

הדין של חמץ זה דין בפסח. בפסח לא אוכלים חמץ כל שבועת ימי הפסח. אבל מהפסוק: "ושמרתם את המצות", מכי ראש"י את דברי הגמרא: רבי יאשיה אומר אל תהי קורא "את המצות", אלא "את המצוות", כדרך שאין מחמיצין את המצה, כך אין מחמיצין את המצוות, אלא אם באה לידך עשה אותה מיד.

מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה.

נגיד את זה במילים אחרות. נצטוונו במצוה מסוימת, איזו מצוה שתהיה, ואנחנו חייבים לעשות את המצוה כך שלא תהיה כאן שום שהות. השהות נותנת טעם נוסף, שקרי, בדבר. טעם נוסף שהוא לא הטעם האמתי של הדבר בעצמו. אם אנו מחמיצים את המצוה - המצוה החמיצה. היא חמץ. קיימנו את המצוה, אבל הפסדנו את 'בחינת המצה' שבמצוה.
 כל מצוה יש בה 'בחינת מצה'. 'ושמרתם את המצות - ושמרתם את המצוות'.

יש כאן עומק מיוחד.

פירוש המילה "מצה" זה דיב. כמו שידוע, "כי יצאו אנשים", "הו לדיב ומוצה תצנמו וקהלות קאגרוף רשע" (ישעיהו נ"ח, ד). "מצה" נקראת מריבה.

כתוב כאן שבבל מצוה שאנו עושים, אנו צריכים להיות בריב עם העולם. כל מצוה צריך שיהיה בה משהו של 'מצה'.
 הדברים ידועים. ההבדל שבין שנה וחודש, 'שנה' זה דבר שחוזר ונשנה על עצמו תמיד. 'חודש' הוא דבר שמתחדש.

כתוב בקדמונים, גם בשל"ה, ש'פרעה' בגימטריה 'שנה'. "עבדים היינו לפרעה", יצאנו מ"שנה" ל"חודש".

"חודש" הוא גילוי של זמן שמתחדש. בעומק הדברים הפירוש 'מתחדש', זה בכל הרף עין. תמיד מתחדש.

זה מה שרצינו לכאר.

יצאנו ממצואות אחת ועברנו למצואות אחרת, שונה לגמרי. "היום אתם יוצאים בחודש האביב".